

Orienteringssak 117/17

Ettersending FSK 22. august 2017

HVO Mediefag – byggjeprogram - Høyring

- Epost 04.07.2017
- Byggeprogram 04.08.2017
- Spesialleveranse til kulturhusprosjekt

Fra: Sunniva Utne
Sendt: 7. august 2017 14:56
Til: Bente Kristin Krøvel
Emne: VS: Byggjeprogram - høyring
Vedlegg: Byggjeprogram 04.08.2017.docx; Volda kommune - Spesialleveranse til kulturhusprosjekt. 04.08.2017.docx

Oppfølgingsflagg: Følg opp
Status for flagg: Fullført

Sunniva Utne

Konsulent

Sektor for kultur og service

Direkte 70058886

www.volda.kommune.no

Fra: Rune Sjurgard
Sendt: 4. august 2017 14:04
Til: Sunniva Utne
Kopi: Sonja Håvik
Emne: VS: Byggjeprogram - høyring

Eg ber om at e-posten og vedlegga vert sendt som orienteringssak til komande formannskaps- og kommunestyremøte.

Fra: Rune Sjurgard
Sendt: 4. august 2017 14:03
Til: 'Tore.Berg@statsbygg.no'; 'postmottak@hivolda.no'
Kopi: 'Jacob Kjøde'; 'Johann Roppen'; Jørgen Amdam; V-Postmottak; 'Jan Henning Egset'
Emne: Byggjeprogram - høyring

Vi syner til møtet på høgskulen 28.06.17 og til e-post frå dykk om høyring til byggjeprogrammet, jfr frist 07.08.17. Dette er vurdert av våre konsulentar og gjennomgått med kommunen si leiding. Vi legg ved Blindheim og Langseth sine utgreiingar i to notat, Utdrag av byggjeprogram med kommentarar og Spesialleveranser til kulturhusprosjekt. Desse to notata går som kommunen sine merknader/uttale til utkastet til byggjeprogram. Vidare viser vi til kommunestyret si handsaming av romprogram for kulturhus og kino - sambruk som er oversendt tidlegare, jfr K-sak 75/17 i kommunestyret 22.06.17.

Utkastet til byggjeprogram inneheld nokre forhold knytt til storleik og funksjonalitet som ikkje har vore spelt inn av kommunen, og dette er presisert i vedlagte uttale ved at det for kommunen sin del ikkje er prioritert. Dette inneber at dersom HVO har spelt inn slike behov, så føreset vi at dette er forhold som HVO vil ta ansvar for sjølve dersom desse elementa skal vere med i vidare planlegging.

Gjennom den politiske handsaminga er det eit uttrykt ynske om å realisere dette sambruksprosjektet med gode synergjar til samfunnet og høgskulen. Volda kommune ser det som svært positivt at HVO også ser dei samfunnsmessige synergiane og den verknaden dette har både for lokalsamfunnet og Volda i regionen. Ein viktig føresetnad for å få oppfylt dette er at byggjekostnaden til prosjektet ligg på eit realistisk nivå. Det vert her vist til referanseprisar for liknande prosjekt som td. konsert- og kulturhuset i Fosnavåg, nybygg på Campus i Bergen mv. Ein annan viktig faktor for å lykkast med dette prosjektet er at vi får til optimal sambruk av kino- og kultursalane mellom kommunen og HVO.

Volda kommune synest det er gjort eit godt arbeid med utkastet til romprogram og har slik sett mindre merknader, jfr vedlagte skriv/notat der desse framgår. Notatet som omhandlar spesialleveransar spesifiserer delprosjekt eller

leveransar der kommunen vert eigar av inventaret/utstyret. Dette er viktig for totaløkonomien i prosjektet og kunne kome i posisjon for offentlege tilskot.

Prosjektet går no over i ein ny fase med planlegging og førebuing av avgjerdsgrunnlag. Volda kommune er oppteken av ta aktiv del i planlegginga som likeverdig part. Prosjektet må ha ei effektiv og god organisering med ei styrings- eller koordineringsgruppe samansett av toppleiinga frå kommunen og HVO i tillegg til Statsbygg si prosjektleiing. Volda kommune er oppteken av å møte toppleiinga ved HVO for å starte drøftingar for å avklare premisser rundt kostnadsfordeling/leige, organisering av drift og andre forhold knytt til realisering og drift av anlegget.

Vidare vil Volda kommune minne om at Møre og Romsdal fylkeskommune har meldt si interesse i prosjektet, og at det er viktig at partane opprettar ein dialiog med fylkeskommunen under vegs for å avklare deira bruk og bidrag i prosjektet.

Høgskulen har kalla inn til eit møte måndag 7. august. Volda kommune ser dette som eit informasjonsmøte, og at nærare drøftingar rundt prinsipielle avklaringar mellom partane vert å kome attende til i møte mellom leiinga for HVO og Volda kommune.

helsing

Rune Sjurgard

rådmann

Tlf 70058700/90053752

www.volda.kommune.no

studiebygd

Kopi: Volda kommunestyre

UTDRAG AV BYGGEPROGRAM MED KOMMENTARER.

Nedenfor er byggeprogrammet for prosjekt 1130701 Høyskolen i Volda, Mediefag gjennomgått ut fra Volda kommunes interesser i prosjektet. Det er forsøkt å ta ut de deler som angår kultursaler m.m.. Sitat fra byggeprogrammet er skrevet i kursiv.

Det er videre skrevet inn en del kommentarer som er gjennomgått med Volda Kommune (Uthevet i rødt).

Notat er utarbeidet av Per Einar Langseth og Arvid Blindheim.

Kommentarene er gjennomgått med Volda kommune ved ordfører Jørgen Amdam, rådmann Rune Sjurgard og Jan Henning Egset i telefonmøte 01.08.2017 og 04.08.2017.

0 INNLEDNING.:

0.1 Prosjektets mål.

0.1.1: Samfunns mål.

«Siden nybygget inkluderer en sal som også kan benyttes til en rekke ulike kulturformål, vil det bidra til å knytte høyskolen og lokalsamfunnet/regionen tettere sammen.»

01.2 Effektmål.

«Siden nybygget inkludere en sal som også kan benyttes til en rekke ulike kulturformål, vil det bidra til å knytte høyskolen og lokalsamfunnet/regionen tettere sammen.»

Volda kommune er svært fornøyd med at deres deltaking er vektlagt i målformuleringen.

0.2 Om prosjektet.

02.1 Oppdraget.

«Bygget skal blant annet inneholde undervisningslokaler, studentarbeidsplasser og en flerbrukssal for 500 personer hvor det skal organiseres sambruk med Volda kommune.»

Volda kommune påpeker at det kan stå inntil 500 personer – kfr kommentarer pkt. 1.3.08.

02.4 Programmeringsarbeidet.

Volda kommune oppfatter seg som likeverdig part med HVO i dette arbeidet.

02.6: Prosjektets gjennomføringsmodell.

Utviklingsfasen skal gjennomføres som et oppdrag for en tverrfaglig prosjekteringsgruppe(PG), til og med skisseprosjekt.

Gjennomføring (detaljprosjekt og byggefase) planlegges gjennomført som totalentreprise.

Det skal vurderes nærmere om spesifikke deler av byggeprosjektet skal skilles ut som egne entrepriser.

Anbudskonkurransen gjennomføres på grunnlag av skisseprosjekt.

Prosjekteringsgruppen kan bli videreført til entreprenør.

Volda kommune er interessert i at det legges til rette for at kommunen kan gjennomføre innrednings- kompletteringsarbeider som egne entrepriser.

03 Eksisterende situasjon

Beskrivelse av dagens situasjon på tomten som gir føringer for byggeprosjektet.

04. Kunstprosjektet.

Det skal etableres et kunstprosjekt med KORO som ansvarlig.

Volda kommune er interessert i å delta i kunstprosjektet da fellesareal må være aktuelt sted for kunst.

1 OVERORDNEDE KRAV OG FØRINGER, TVERRFAGLIGE TEMA.

1.1 Romprogram.

Mrk. Forutsetninger om sambruk på hele området.

Arealoppstilling viser netto 1070 m² til kultursaler kfr. arealoppstilling kap. 08.

I tillegg vil komme areal ut fra sambruksvurdering.

1.2 Funksjonskrav til bygningen som helhet.

«Kultursalene skal benyttes til et mangfold av kulturtilbud der både store og små aktører, profesjonelle og amatører samt skolens egne aktører bidrar.

Kinosalen skal kun benyttes til visningssal for HVO.

Kinosalen vil også kunne brukes til konferanser, møterom, forelesninger og undervisning i tillegg til visningsbruk for HVO.

Kommunens bruk vil i hovedsak være kinodrift.

«Åpenhet og aktivitet.

Nybygget skal oppleves som en åpen og inkluderende arena. Det skal være aktivitet i bygget fra morgen til kveld med studier, kulturarrangement og filmfremvisning i kinosalen/liten kultursal. «

1.3 Funksjonskrav til de enkelte avdelinger/funksjoner.

1.3.02 Fellesfunksjoner.

- *Hovedinngang for studenter, ansatte og besøkende.*
- *Biinngang ansatte med direkte forbindelse til ansattområder, grovgarderobe.*
- *Økonomiinngang med varemottak til scene og kultursal*

Servicesenter.

Det skal etableres et servicesenter/vrimletorg for studenter, ansatte og besøkende til kulturarrangementer i inngangsområdet.

Servicesenter bør samlokaliseres med kaffebar/kiosk og vurderes med hensyn til bemanning og kontrollbehov i bygningen, spesielt ved store skole -og kulturarrangement. Det bør plasseres nær hovedkommunikasjon og sosiale soner, og være godt synlig fra hovedinngangen.

Volda kommune er opptatt av at det blir avklart driftsopplegg for kulturaktivitetene i samarbeid HVO da dette vil være førende for detaljutforming.

1.3-04 Sosiale soner/møteplasser

Kaffebar/kiosk.

Det skal innplasseres en kaffebar/kiosk som skal betjene alle brukere i bygget, både studenter, ansatte og besøkende til kulturarrangementer.

Kaffebaren skal være et sosialt treffsted og møteplass, hvor studenter og ansatte møtes, og skal kunne tilby kioskvarer og biletter til kultur – og filmfremvisninger.

Kaffebaren/kiosken og tilstøtende arealer (sosiale soner) skal henge sammen sømløst. Utforming og logistikk skal ivareta brukervennlighet og god ergonomi og den skal etableres på en måte som gjør drift og hygiene enkelt.

- *Kaffebar/kiosken skal utformes slik at det også kan benyttes i forbindelse med servering ved større tilstelninger, seminar og konferanser samt kulturarrangement.*
- *Kaffebar/kiosken skal bidra til utadvendt og aktivt miljø.*
- *Kaffebar/kiosken skal kunne ha andre åpningstider enn øvrige deler av bygget.*

Det bør antakelig utformes slik at «kinokiosk» kan skilles fra kaffebar.

1.3.08 Kultursaler

Stor kultursal:

Kultursalen skal være en fleksibel, moderne multifunksjonssal (L= 32 B= 18 H=12m netto innvendige mål.) som med grunnoppsett med skyveamfi er en sal med inntil 500 sitteplasser i amfi og ca 200 m2 scene. Det skal være gode muligheter også for alternative oppsett til tradisjonell sal/ scene (Titteskap) og justering av størrelse /publikumskapasitet er viktig.

Publikumskapasitet:

- *500 plasser ved konsert/musikkspill med publikum i amfi + inntil 60 ekstra plasser i grunn orkestergrav på framscenen.*
- *700 plasser med 200 ekstra stablestoler med oppbygd scene og redusert scenedybde til 5 meter.*
- *Inntil 500 sitteplasser ved bord for kafe'konsert, bankett og lignende.*
- *1200 personer for ståkonsert/fest (Kapasitet rømning 1200 pers.)*
- *Inntil 700 m2 temamesser, utstillinger o.l. i storsal og innlasting. I tillegg kan vestibyle, lillesal m. m. brukes i slike sammenhenger slik at samlet areal kan bli godt over 1200 m2 for utstillinger og messer.*

Romfunksjonsprogrammet omtaler to alternative saler som skal vurderes videre i skisseprosjektet før endelig beslutning tas: (L = 32 B= 18 H=10) eller (L= 28 B= 18 H=10) To alternative størrelser på kultursalen i denne fasen av prosjektet er i tråd med Volda Kommunestyre sitt vedtak av 22. juni 2017, og er også i tråd med felles forståelse mellom Statsbygg og kommunen.

I både byggeprogrammet og romfunksjonsprogrammet tas det utgangspunkt i at det største alternativet vil gi en setekapasitet på inntil 500. Kommunen sin vurdering er en setekapasitet på om lag 460 ved dette alternativet. I byggeprogrammet omtales også kapasitet ved ulike bruksformål. Det er kommunen sin oppfatning at disse ulike tallene kan være for høye, men at detaljplanlegging vil avklare den endelige kapasiteten til bruksformål.

Volda kommune har for sin del ikke prioritert orkestergrav.

Kultursalen skal ha følgende birom:

- *Foaje*
- *Publikumsgarderober*
- *Garderobe/toaletter for opptredende.*
- *Scenelager*
- *Lager for symfoniorkester*
- *Flygelgarasje med jevn temperatur og fuktighet.*

Foaje, publikumsgarderober, og garderober/toaletter for opptredende må samordnes med rom for HVO.

Volda kommune har for sin del ikke prioritert eget lager for symfoniorkester, men vil poengtere at det må være tilstrekkelig lagerplass for sceneutstyr inkl. utstyr som bord og stoler til bruk i salen ved forskjellige bruksformål.

Kinosal/ Visningssal:

- *80 plasser i fast amfi for kinofremvisning, visning, forelesninger og enkelte mindre kulturarrangement.*
- *Utstyres med nødvendig infrastruktur for videokonferanse, kameraer, audiovisuelt utstyr, to skjermer, teleslynge etc.*
- *Legges i tilknytning til hovedinngang for også å kunne fungere som felles konferanse – og seminarrom, med mulighet for ulike møbleringsscenarier.*

Varemottak:

Det skal etableres en egen skjermet økonomiinngang for kulturarrangement.
Varemottak skal være godt dimensjonert med lasterampe og akseptable høyder for håndtering av større sceneutstyr og rigg.

1.3.11 Garderobe – dusj -toalett.

« Ansatte garderobe skal kunne benyttes til garderobe av tekniker/aktører ved kulturarrangement.»

Garderobe studenter:

Rommet skal også kunne benyttes som garderobe til kulturarrangementer.

1.3.12 Drift.

Volda kommune sitt driftskontor skal ha plass til to arbeidsstasjoner og være plassert nær kommunikasjonsareal og økonomi – og varemottak.

Det skal avsettes nok plass til lagerrom for de aktuelle funksjoner, drift, inkludert Statsbygg drift og brukere av bygget.

Bruken av dette kontoret vil være avhengig av endelig driftsorganisasjon for «kulturdelen».

1.6 Arkitektonisk utforming.

1.6.1 Uteområder.

Overordnede føringer:

Ved etablering av kultursal i nybygget får bygg og uteområde en offentlig funksjon som må håndteres i prosjekteringen. Det skal legges til rette for at uteområdene fungerer godt for besøkende i tillegg være gode, funksjonelle arealer for studenter og ansatte.

Volda kommune ønsker med bakgrunn i kapasiteten ved store kulturarrangement og synergien dette vil gi for både HVO og Volda kommune, at det etableres tilknytning/korridorløsning til Berte Kanutte.

1.8 Universell utforming.

1.9 Sikkerhet inkl. brann

1.9.2: Skall -og soneinndeling.

Det skal være skall -og sonesikring ved alle ytterdører og ved ev. etasjedører. PG må vurdere soneinndeling og omfang av dører med adgangskontroll ut i fra brukerønsker og prosjektets sikringsfilosofi.

Volda kommune ber om å bli involvert når disse forhold skal avklares.

1.10 Miljø

Prosjektets hovedmål for miljø:

- 30 % reduksjon i klimagasser
- Passivhus i henhold til NS 3701

Volda kommune innser at dette kan ha betydning ved valg av utstyr.

1.11 Forvaltning, drift og vedlikehold.

1.12 Bygg – og brukerutstyr.

Det vises til skjema 03-40-M.

Volda kommune ber om at det blir laget en plan for informasjonsutveksling når det gjelder krav til utstyr.

2.0 BYGNING

2.0 Generelt.

2.1 Grunn og fundamenter.

2.2 Bæresystem

2.3 Yttervegg

2.4 Innervegger.

2.5 Dekker

2.5.5 Gulvoverflate

Kultursalen, kfr også RFP.

- *Scenegulvet skal ha god svikt og lite trinnlyd for dans.*
- *Gulvoverflate (inkl.) underlag må tåle belastningen fra teleskoptribunen.*

Volda kommune vil vurdere levering av gulv.

2.6 Yttertak.

2.7 Fast inventar.

2.7.6 Sittebenker, stolrader, bord

Stoler og bord til teleskoptribune i kultursal.

Krav til stolene/skriveplate:

- Stolene skal kunne klappes sammen.
- Stolene skal ha polstret sete og rygg og ha meget god sittekomfort.
- Stoff skal i hovedsak bestå av ull.
- Tekstiler skal være flammehemmende.
- Rengjøring: Kjemisk rensing med skumrensemidler.
- Skriveplate: Det skal være skriveplate som er nedfallbar for hver sitteplass i laminat. Min. dybde 300 mm. Bredde :som stolbredden.

Volda kommune vil for sin del ikke prioritere nedfellbare skriveplater i skyveamfiet i kultursalen.

2.8 Trapper,balkonger m.m.

2.8.5 Tribuner og amfier

Kultursal skal ha teleskoptribune for 500 sitteplasser , kfr. RFP.

Krav til tribunen:

- Tribunen skal være solid og gi god stabilitet med minimal støy fra gange på tribune og i trapper. Kfr. Kap 8.3.
- Tribunen skal gi gode siktlinjer.
- Det skal være godkjent rekkverk på sidene.
- Hjul skal være tilpasset underlaget slik at skader på gulv unngås.
- Tribunen skal leveres med integrert motordrift. Tribunen skal være elektrisk drevet; et komplett anlegg ferdig idriftsatt.
- Det skal være stikkontakt for annenhvert stolsete. Må avklares med bruker.
- Alt utstyr skal være NEMKO-godkjent eller tilsvarende, og ferdiganlegget skal tilfredstille norske krav.
- Grensesnitt mot elektrofag for bygget er trefaset stikkontakt med kapasitet og plassering etter leverandørens anvisning.
- For krav til stoler og skriveplate, se kap 2.7.6.

Volda kommune vil vurdere levering av teleskoptribune.

Det vises til pkt 1.3.08 for kommentarer til antall sitteplasser.

3.0 VVS- INSTALLASJONER.

3.0 Generelt.

3.1 Sanitær

3.2 Varme:

Det skal prosjekteres et komplett lavtemperatur vannbårent anlegg for dekning av oppvarmings- og ventilasjonsvarmebehovet i bygget. System for generell oppvarming skal tilpasses byggets bruk/funksjon.

3.3 Brannslukking.

Bygningen skal utstyres med komplett, forskriftsmessig dekning med brannskap.

Sprinkling skal vurderes.

3.5 Prosesskjøling

Komfortkjøling skal hovedsakelig dekkes av ventilasjonskjøling.

PG skal vurdere behov for prosesskjøling.

(Rom med mye utstyr som avgir varme, må vurderes mot prosesskjøling)

Volda kommune vil påpeke at prosesskjøling også kan være aktuelt i tekniske rom med spesialutstyr for kultursal og kino. Må vurderes.

3.6 Luftbehandling.

Det skal prosjekteres et komplett luftbehandlingsanlegg. Anlegget skal deles opp i Systemer avhengig av ulike inneklimasoner, varme – og kjølebehov, virksamheter og brukstider.

Volda kommune ber om at det ved prosjekteringen blir nøye vurdert støyforhold i kultursal.

3.7 Komfortkjøling.

Kjølebehovet skal dekkes hovedsakelig av ventilasjonskjøling.

4.0 ELKRAFT

4.0 Generelt

4.1 Basisinstallasjoner for elkraft.

4.2 Høyspent forsyning.

4.3 Lavspent forsyning.

Nybygget skal ha systemspenning 400V TN-S.

Dette er viktig for alt utstyr som skal tilknyttes 3-fas!!

4.3.3 Elkraftfordeling for alminnelig forbruk.

Det skal medtas egen underfordeling til sceneteknisk utstyr, scenelys, scenetepper etc. plassert i nærhet/tilstøtende rom til scene.

- *Alle store undervisningsrom og auditorier skal ha fysisk infrastruktur, fast installasjon for digital eksamen i henhold til Uninetts fagspesifikasjon.*
- *Auditorier skal ha en trefase 63 A stikk på egen kurs til teleskoptribune med integrert motordrift, ved fast amfi utgår dette. Alle sitteplasser i auditorier skal ha tilgang til strøm for lading av bærbart utstyr, med en dobbel stikk ved annenhvert stolsete. Alt utstyr skal vær NEMKO-godkjendt eller tilsvarende, og ferdiganlegget skal tilfredstille gjeldende norske krav. Grensesnitt mot elektrofag for bygget, er trefaset stikkontakt med kapasitet og plassering etter leverandørens anvisning. (Styreskap for teleskoptribune er leverandør av teleskoptribune sitt ansvar)*
- *Alle auditorier og seminarrom skal ha gulvbokser med 4 stk og 4 stk RJ45 uttak, til bruk ved digitale eksamener. Gulvboksene skal fordeles i rommene, 4 studenter pr. gulvboks.*
- *Det skal medtas stikk for basestasjoner til trådløst nettverk og mobiltelefon dekning i alle arealer.*

Volda kommune vil legge dette til grunn for sitt arbeid med teleskoptribune og teknisk utstyr i kino og kultursal.

4.4 LYS

4.4.0 Generelt

Lyskulturs publikasjoner skal følges.

4.4.1 Belysningsutstyr.

Passivhusstandarden legger føringer for effektforbruket.

Belysningsutstyret skal leveres med LED.

I møte- og undervisningsrom samt auditorier skal lysanlegget utstyres med dimming og deles inn i grupper med uavhengig tenning.

4.4.3 Nødlysutstyr.

Nødlys- og ledelysanlegget skal være et sentralisert, adresserbart anlegg med LED-armaturer.

Volda kommune merker seg dette som førende ved valg av lysutstyr m.m. i kultursaler.

4.5 Elvarme

Kun oppvarming av sekundære arealer.

4.6 Reservekraft.

Det skal medtas kursopplegg og tilrettelegges for et sentralt UPS-anlegg i nybygget.

Selve UPS-en er brukerutstyr, men effekt på UPS må vurderes og utredes sammen med bruker.

Nødvendig omfang og kapasitet må vurderes også for spesialutstyr i kultursaler.

5.0 TELE OG AUTOMATISERING

5.1 Basisinstallasjoner for tele og automatisering

5.1.0: Generelt.

PG skal avsette nødvendig plass og hensiktsmessig plassering for egne tekniske rom, skap, rack osv. samt føringsveier for tele – og automatiseringsinstallasjonene, innbruddsalarm-. Adgangskontrollanlegg, solavskjerming etc.

Med hensyn på plassering av IKT-utstyr, for bruker og for Statsbygg, så skal dette skilles.

I hver etasje skal det også etableres egne IKT-rom for brukers tele-/datautstyr, med plass for etasjefordelere/patcherack.

Det er viktig å få inn plass for spesialutstyr til konsertsal og kino.

5.2 Integrert kommunikasjon.

5.3 Telefoni og personsøking.

5.4 Alarm- og signalsystemer.

5.4.2: PG skal prosjektere brannalarmanlegg med talevarsling (ABA).

Spesielle krav til kultursaler må avklares (Kobling mot framvisning, skjermvarsling??)

5.4.3 Adgangskontrol, innbrudds – og overfallsalarm.

PG skal prosjektere adgangskontrollanlegg.

Volda kommune ber om å bli involvert i utformingen av dette da det har stor innvirkning på bruken av bygget – spesielt forholdene etter «vanlig arbeidstid, stengetid»

5.5 Lyd -og bildesystemer.

5.5.5: Lydanlegg

PG skal prosjektere teleslyngeanlegg som tilfredstiller gjeldende uu-krav.

5.5.6 Bilde-og AV-systemer.

Alle møterom, auditorier og undervisningsrom skal forberedes og tilrettelegges med kursopplegg for moderne AV-utstyr.

Ved prosjektering skal elektroakustiske anlegg med hensyn til høytalerplassering og lignende samordnes med akustiker.

5.6 Automatisering.

5.6.2 Sentral driftskontroll og automatisering.

For nytt bygg skal det medtas et komplett byggautomasjonsanlegg med sentral driftskontroll (SD-anlegg)

6.0 ANDRE INSTALLASJONER

6.2 Person- og varetransport.

6.4 Sceneteknisk utstyr.

6.4.0 Generelt.

PG skal medta el-opplegg for alt sceneteknisk utstyr. Omfang skal PG utrede og avklare med bruker.

6.4.4 Fordelinger for sceneutstyr.

Se kap 4.3.3

6.4.3: Belysningsanlegg for scener.

PG skal medta kursopplegg inkludert styring for scenebelysning iht innspill fra bruker. Selve belysningen/armaturer er brukerutstyr. PG utreder omfang i prosjekteringsfasen.

6.4.6 Scenetepper og inndekninger.

PG skal medta kursopplegg til scenetepper inkludert styring.

6.4.7 Akustiske reguleringssystemer.

PG skal medta kursopplegg til elektriske akustiske reguleringssystemer i samarbeid med akustiker.

Volda kommune vil vurdere innkjøp av sceneteknisk utstyr. Dette vil kreve gode rutiner for samarbeid med PG.

7 UTENDØRS.

7.0 Utendørs, generelt.

7.1 Bearbeidet terreng

7.2 Utendørs konstruksjoner

7.3 Utendørs røranlegg.

7.4 Utendørs elkraft.

7.5 Utendørs tele og automatisering.

7.6 Veier og plasser.

7.7 Parker og hager

Omhandler stort sett generelle krav til opparbeiding.

Adkomstforhold og parkeringsmuligheter må vies oppmerksomhet når skisser blir utarbeidet. Krav til parkering og parkeringsløsninger må avklares i skisseprosjekt.

8 AKUSTIKK

8.0 Generelt

8.1 Utendørs støy

8.2 Lydisolasjon

Kultursalen og kinoen forutsettes hver å bli bygd med strukturelle skiller mot arealer som avgir støy og vibrasjon («eske-konstruksjon»). Typisk lydisolasjonskrav R_w 70 dB.

Dette setter helt spesielle krav til vegger/dekker og dører/vindu samt andre gjennomføringer. Forutsettes prosjektert og gjennomført av Statsbygg.

8.3 Akustisk regulering.

Kino skal være godt dempet, ned mot THX-kravene. Veggflater kan være i samme kledning over alt, trolig perforerte veggplater med 30-50 cm hulrom bak. I hulrommene monteres hovedsakelig tykke mineralullplater.

Kultursalen:

Vedrørende kultursalen vises det til RFP for «Kultursalen, der det angis netto innvendige mål L= 32 B= 18 H= 12 m, og et etterklangskrav på 1,6 s, samt momenter om sluser og dempning for elektriske forsterkede konserter etc.

Dersom dimensjoner evt. Forslås redusert, vil etterklangskravet ikke kunne oppfylles.

Volda kommune merker seg innspillet fra Tor Halmrast som vil bli med i vurderingsgrunnlaget for prosjektet videre.

Teleskoptribune/fleksibelt amfi.

Dersom bruker prioriterer fleksibelt amfi, må man være klar over at dette ofte må være steilere enn fast amfi, slik at en større andel av diskantlyden havner rett i publikumsflaten og ikke blir reflektert via bakvegger etc til nyttig klangrom over hodet på tilskuerne. Flexibelt amfi bør detaljprosjekteres slik at de ikke får unødig sterk helning, ellers vil slikt amfi tilsi at høyden må økes for å oppnå tilsvarende klangvolum som et fast amfi. I tilbaketrukket stilling må amfi ikke danne en fast/lydreflekterende vegg som gir ekko tilbake til scenen, men må utføres med små gliper, slik at det fungerer som en spaltepanel der lyden kan komme inn til tekstilet i de sammenslåtte stoler som absorbent.

Ev. flatt gulv på delen av salsgulv nærmest scenen, og også evt. Fast amfi-del i bakre del bør vurderes i prosjekteringen. Slik mindre» balkong» bak i salen kan gi at man kan dempe lys her oppe og få en intim sal dersom man ikke forventer fullt hus.

Det vises for øvrig til vedlagt akustikk-rapport nr. 62/2017

STATSBYGG

AKUSTIKK-RAPPORT nr. 62/2017

Akustiker, sjefing. Tor Halmrast
pbl 8106 Dep 0032 OSLO
mob: (+47) 95191675
e-post: tor.halmrast@statsbygg.no

Dato: ...05/06-2017.....

Prosjekt: ... HØGSKULEN I VOLDA
Sak: Vurdering av størrelse av Kultursal.....

STIKKORD: ... En redusert Kultursal kan sikkert brukes til mye, men vil ikke kunne oppfylle Kommunens egne krav til etterklangstid for konserter med akustiske instrumenter. ...

Sendt til: ... SB/Tore Berg

Kopi til:

Jeg har sett på skrivene «Kultursal» og «Kino og Kultursal og Kino, Tillegg», begge utarbeidet av Per Einar Langseth og Arvid Blindheim for bruker, Volda Kommune, datert hhv. 30.05.2017 og 01.06.2017. Skrivet «... Tillegg» beskriver omtrent det tidligere «Store» forslag, mens det andre beskriver en mindre sal. Skrivene inneholder mange momenter, vurderinger og diskusjoner, og *Tillegget* inneholder noen forutsetninger som egentlig gjelder begge varianter. Jeg vil her kun se på spørsmålet om etterklangstid.

ETTERKLANGSTID

Etterklangstid er i seg selv et mangefasettert begrep: Etterklangstid for forskjellige typer evenementer (akustisk musikk, forsterket musikk, tale m/u mikrofon, scene m/u scenetepper eller spesielle reflekterende «orkesterhus» etc., og selvfølgelig etterklangstid som funksjon av frekvens). I disse innledende momenter skal jeg kun vurdere etterklangstid i midtfrekvensområdet (500-1000 Hz) for akustisk musikk uten forsterkning, da det (som bruker også nevner) er praktisk mulig å dempe ned etterklangen med teppeabsorbenter etc. (Praktiske problemer med å dempe ned bassen skal vi ikke gå inn på i denne omgang).

KRAV TIL ETTERKLANGSTID

Det er tidligere stilt krav til etterklangstid på 1,5-1,6 sekunder i kultursalen, og (minimum) 1,6 må nok til for å gi fullverdige forhold for akustiske konserter. Skrivet fra kommunen viser til «Norsk Musikkråd sine anbefalinger for lokaler til kulturformål», som er videreført i NS 8178. Kravene i denne standard for fremføringssaler for «akustisk lydsvake instrumenter» er gjengitt under, og viser at skulle man fulgt denne anbefaling (som bruker henviser til i skrivene), skulle man hatt et etterklangskrav på over 2 s for aktuelt romvolum.

ETTERKLANGSTID og ROMDIMENSJONER

I den «lille» varianten er **romdimensjonene** redusert fra $L \times B \times H = 32 \times 18 \times 12$ til $28 \times 18 \times 10$ m (samlet areal inkludert scene). Etterklangskravet er derimot beholdt! (1,5- 1,6 s). Den reduserte salen kan sikkert benyttes til mange formål, men redusert volum tilsier at man neppe kan oppfylle/beholde dette etterklangskrav. Jeg har sett på areal/volum og oppnådd etterklangstid i 20-30 noenlunde sammenliknbare, mindre kulturhus/konsertsaler. Generelt er innvendig takhøyde (fri høyde til himling) den aller viktigste parameter. De fleste

STATSBYGG

steder der man har funnet en eksisterende sal for dårlig akustisk og har bestemt seg for å bygge en ny, er det pga. for lav takhøyde. Takhøyden kan dessuten ikke økes senere, (man kan ofte lettere utvide noe sideveis, med sidescener etc.)

AMFI

Et viktig moment når det gjelder takhøyde er evt. løsning med et fleksibelt «trekkspill-/teleskopamfi». For det første krever dette plass/areal/volum i sammentrukket tilstand (som man ikke kan utnytte når det er trukket ut i salen), men viktigere er at pga. måten stolene «klapper sammen på», vil et fleksibelt amfi alltid være steilere/brattere enn det man ønsker for akustisk musikk. Steilt amfi gir god sikt (jmf. idrettsarenaer og for så vidt noen rene taleteatre), men akustiske lydkilder er direkte, og mesteparten av den mest interessante diskantlyden (klarhet, briljans) vil havne rett i publikumsamfi, og ikke danne etterklang. Dette forhold kommer ikke med dersom man kun betrakter f.eks. erfaringstall som «*salsvolum/antall personer*». **Saler med fleksibelt amfi krever derfor ytterlige romhøyde**, slik at lyd kan reflekteres mellom vegger oppe i et øvre «klangrom», over hodehøyde.

SAMMENLIKNBARE SALER, ERFARING

En kultursal med noenlunde sammenliknbare mål som stor variant i Volda, er Nes Kulturhus. (24 x 17 x 10), med fleksibelt amfi (og et mindre, fast amfi øverst). Det er ingen absorberende flater unntatt publikumsamfi (dog selvfølgelig noen usikkerheter mhp. scene-inndekning etc., som blir tilfelle også i Volda). For Nes Kulturhus hadde man mer vektlegging av konserter med elektrisk forsterkning og ikke tilsvarende krav til akustikk for akustiske konserter som i Volda. Både beregninger og ettermålinger i Nes viser ca. 1,1 s med amfi på plass, og 1,6 s med amfi tilbaketrunket. Salen er derfor helt utmerket som øvesal med orkesteret plassert på hele det flate gulvet (Salen ble bl.a. testet som referanse for orkesterprøvesal for Operaen, med stort hell), men med amfi på plass, er etterklangstiden altså alt for lav for akustisk konsert. Da måtte man økt takhøyden, til f.eks. 12 m.

Det fins selvfølgelig meget gode (kammermusikk-)saler med lavere takhøyde enn 12 m, men disse har enten flatt gulv (Univ. Aula i Oslo, og den nye Aulaen ved Univ. Bergen som SB nylig ferdigstilte), eller meget moderat stigende fast amfi (Norges Musikkhøgskole etc.).

KONKLUSJON

Dersom man i Volda velger den «lille» varianten, vil man sikkert kunne bruke salen til mange formål, men den blir neppe egnet til konserter med akustisk musikk, og den vil ikke kunne oppfylle kommunens eget krav til etterklangstid.

PS! Spørsmålet om evt. **Elektronisk Etterklangsinnlegg** skal jeg ikke diskutere her, men også ved bruk av slike løsninger må man ha et visst romvolum, for å unngå at tilhørere blir sittende for nær en av de mange, fordelte høyttalerne som et slikt elektronisk etterklangsinnlegg består av. Som eksempler på nye saler med slikt innlegg, kan nevnes at Krona i Kongsberg har en høyde på 13,3 m. Også Fosnavåg har også takhøyde (noe) over 10 m.

PS! Den «lille salen» er dessuten knepen også mhp. **endel Praktiske Forhold**. Slike praktiske forhold for en kultursal vil ikke bli vurdert videre nå, men f.eks. er en scenedybde på 5 m nevnt for en konfigurasjon med seter på salsgulv, og det er nevnt teknikerplass på «hyll» over inntrukket amfi med dybde 1,8 m, som, når dette areal er fylt med lys-/lydkontrollflater, nok vil tilsa at man må ha fordyrende tilgang fra begge sider.

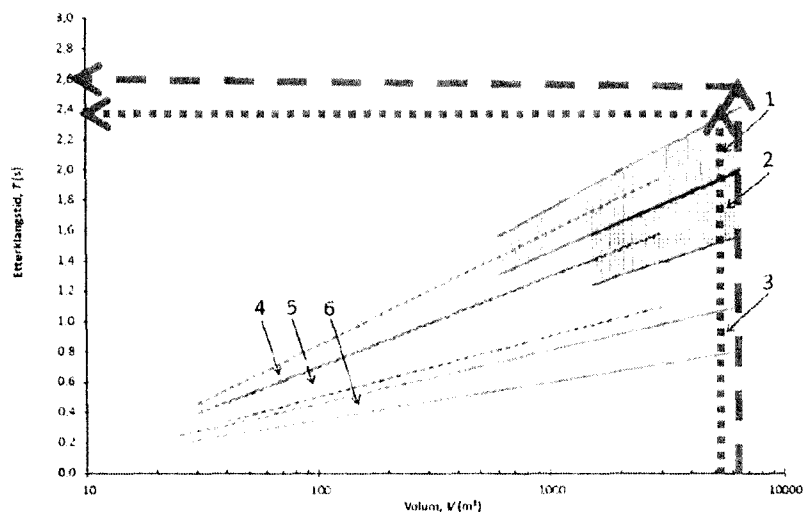

STATSBYGG

KRAV TIL ETTERKLANGSTID jmf. Norsk Musikkråd,

Figur fra NS 8178, «Akustiske kriterier for rom og lokaler til musikkutøvelse».

Etterklangstiden på figur 1 er gitt for middelverdien av 500 Hz og 1000 Hz.

Tegnforklaring

- 1 øvre og nedre grense for lydsvak musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 2 øvre og nedre grense for lydsterk musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 3 øvre og nedre grense for forsterket musikk i framføringssaler (heltrukne linjer)
- 4 øvre og nedre grense for lydsvak musikk i øvingsrom (stiplede linjer)
- 5 øvre og nedre grense for lydsterk musikk i øvingsrom (stiplede linjer)
- 6 øvre og nedre grense for forsterket musikk i øvingsrom (stiplede linjer)

Med klangfull hilsen!

Tor Halmrast

Tor Halmrast

Status: Unik

Romfunksjonsnr: 08.001

Romnavn		Plassering:	08 - Kultursaler
RFP status	Unik		
Sist endret	Pettersen, Martine Blomvik, 30. juni 2017 09:08		
Koding		Arealer	Grupper
Tegningsnr:		Programmert	576,00
Tegningsnavn		Prosjektet	0,00
Prosj. romnr:		Høyde	0
Bruksromnr		Omkrets:	0
Romnummer ARK	8.1.1		
Sluttbrukers romnavn	Kultursal, to alternative størrelser, avklares i skisseprosjekt 28x18 x12m		

Beskrivelse**Funksjonsbeskrivelse (Hensikten med rommet)**

Rommet skal være en fleksibel multifunksjonssal med skyveamfi, to alternative størrelser bxdxh-18x28/32 x10/12m inkludert scenerom. Endelig størrelse og antallplasser avklares i skisseprosjekt. Riksteaterets anbefalinger: dim. scenerom bxdxh- 18x9x7m.

Salen skal ha kapasitet til et publikum på 500 personer.

Arkitektrettede funksjonskrav

- Sal og scene skal ligge på samme gulvnivå for å øke fleksibiliteten og være utformet som et stort rom.
- Salen skal kunne være "svart boks", men også gjerne kunne slippe inn lys og ha variasjon i farger m.m. ved hjelp av lyssetting, vendbare element, teppe og ev. også stor vindusflate med 100 % lystett sjalusi.
- Minimum 12 m fri høyde innvendig i sal og 5 m i innlastingslager med like høye porter til scenene.
- Salen skal ha god sittekomfort på 500 faste stoier i teleskopamfi inkl. 4 - 6 faste rader på fast balkong bak i salen.
- Stolbredde skal være 55 cm og radavstand 95 cm. Gjennomsnittlig trinnhøyde i teleskopamfi skal være 35 cm slik at alle plasser får gode sikthold.
- Teleskopamfiet kan gjerne ha buede rekker.
- Salen må også kunne fungere godt for et publikum fra 200 personer.
- Minst en av de to sidetrappene i amfiet skal være fast for å sikre kommunikasjon mellom balkong og salen ved flatt gulv.
- Det skal ikke være faste vegger mellom sal og scene på siden av og over scenen. Bredder og høyde skal reguleres med teppe/ scenografi.
- Grunnakustikken skal gi god spredning, romfølelse, god taletydelighet og med en etterklangstid på 1,5-1,6 s. Denne skal kunne dempes ned til 1,1 – 1,2 sek ved hjelp av teppetrekk og vendbare elementer. Det skal særlig legges vekt på kontroll på etterklangstid i dybbassområdet. Anbefalinger fra Norsk Musikkråd av 2010 skal legges til grunn.
- Som alternativ skal det også vurderes en fast etterklang på 1,1 – 1,2 sek (teater, forsterket musikk/kino), da må man kunne øke etterklangen med et moderne elektronisk anlegg av høy kvalitet. Klangen kan da tilpasses ulike typer/størrelse orkester og det gir også salen et avansert effektanlegg.
- Bakgrunnsstøy fra ventilasjon m.m. skal ikke overstige 25 dBA alt. NC 30-normen.
- Salen skal ha moderne AV-utstyr med lyssterk dataprojektor til bruk for scenografi, filmpresentasjoner, konferanser m.m.
- Scenegulv skal ha god svikt og lite trinnlyd for dans, som det også unntaksvis kan skrues fast kulisser i. Sal og scene kan gjerne ha gulv med samme overflate, men scenegulvet må ha ekstra stor byggehøyde (skrudyp) om ikke en velger å legge gulv etter scenekrav i hele salen.
- Sceneområdet skal ha fullt motorisert rigg for en moderne scene med snortrekk, teaterlekstiler, lysanlegg med min. 120 kurser à 2,5 KVA, lydanlegg (PA) og akustiske himlingselementer.
- Ved "ståkonsert" eller "småbord" skal det kunne rigges mindre scene av elementer. Huset bør som minimum ha 80 m² / 40 element à 2 m².
- Salen må ha tekniske sidebroer i ca. 7 meter høyde og en teknisk bro på tvers av salen i ca. 8 meters høyde.
- I tillegg solide opphengspunkt og løfteutrustninger for blackbox-teater for tekstiler, lys, lyd og scenografi m.m.
- Et fast område på 3 x 2 meter på balkong bak i salen må være avsett til teknikerplass uten å skape konflikt for rømningsveier.
- Det skal være maskinrom for kino, kinolerret (rull) i fremre ved scenen og godt lydanlegg kombinert for kino og konsert/teater.
- Moderne kabelstruktur for profesjonell distribusjon av digital lyd og bilder.
- Alle innganger for publikum må ha lyd / lyssluser.
- Det kan gjerne være en stor port mellom sal og vestibyle slik at dette kan fungere sammen f. eks. ved store krokonserter og andre festarrangement.

Personbelastning	Verdi	Spesifikasjon
Personer, maksimalt	500	

SPESIALLEVERANSER TIL KULTURHUSPROSJEKT FORELØPIG INNSPILL/VURDERING.

Generelt:

Nybygg 1130701 Høyskolen i Volda, mediefag skal oppføres med Statsbygg som utbygger/byggherre, og HVO og Volda kommune som brukere/framtidige leietakere.

Volda kommune ønsker å kontrahere direkte enkelte leveranser/entrepriser som har status som komplettering av «råbygg» (Innredningskomponenter og spesialtekniske anlegg) samt nødvendig inventar til felles bruk i de aktuelle områder. Volda kommune viser til Fosnavåg kulturhus som eksempel på gjennomføring av en slik løsning.

Hensikten med en slik løsning er at kommunen antar at de ved en slik framgangsmåte kan oppnå gunstig finansiering/tilskudd. Dette må selvfølgelig også avklares med Statsbygg/HVO i leie og driftsavtale. Det kan være hensiktsmessig at kommunen og HVO oppretter en felles driftsorganisasjon for aktuelt område.

Aktuelle delprosjekt/leveranser:

Kultursal:

Skyveamfi

Kinoteknikk i kultursalen

Scene, lyd, lys, bilde

Golvbelegg

NB! Nødvendige forsterkinger/stålkonstruksjoner i sceneområde.

Kinosal

Golvbelegg og amfistoler
(Amfi antas bygg)

Kinoteknikk
Lyd ,lys, bilde (Omfang må avklares)

Inventar.

Stoler og bord

Kioskinnredning og annen aktuell innredning i fellesareal

Billetteringsutstyr

Kontorinnredning eget kontor

Scenemoduler

Reoler

Løfteutstyr/stillas/transportvogner

Spesialinnredning i garderober /medhør

Dette gir utfordringer med ansvarsforhold når det gjelder prosjektering og gjennomføring av byggearbeid, montasje/ leveranse på byggeplass.

Det er viktig at Statsbyggs prosjekteringsgruppe (PG) sitter med ansvar for prosjekteringen inkl. «forsyning» til kulturarealene. Volda kommune bør ha ansvar for spesialprosjektering av de aktuelle tekniske anlegg og innredningskomponenter, men med kommunikasjon til PG (og totalentreprenør) for å sikre «forsyning» og sammenheng på alle måter.

Det må også legges opp prosjekteringsprosesser slik at byggherre/brukere får nødvendig innsyn.

Plan for dette bør nå konkret avtales for skisseprosjektfasen.

Detaljprosjektering, innbygging og montasje av disse spesialanleggene må også samhandles med byggets totalentreprenør. Dette bør klargjøres ved utlysing av totalentreprise og avklares i kontrakt med entreprenøren.

Det anses viktig at det meste av monteringsarbeidene i kulturarealene kan utføres før totalentreprenør kan kreve overtakelse av arbeidene i sin entreprise.

Nødvendig omfang av inventar må samhandles med HVO slik at det ikke nå anskaffes komponenter som allerede er disponibelt på høyskolen.

Åndalsnes/Vestnes 04.08.2017

Per Einar Langseth

Arvid Blindheim

